

Шергіна Лідія Антонівна

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
shergina60@mail.ru**Пастарнак Ірина Анатоліївна**

студентка факультету економіки та управління

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
pastarnak96@mail.ru**ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ СУЧАСНОГО
РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ****ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ СОВРЕМЕННОГО РАЗВИТИЯ
ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ****EVALUATION OF THE IMPACT OF MODERN DEVELOPMENT
OF INNOVATION ACTIVITY IN UKRAINE**

Анотація. В роботі досліджені сучасні тенденції розвитку інноваційної діяльності підприємств. Виявлено розподіл обсягу витрат інноваційного підприємництва України. Проаналізовано статистичні дані кількості інноваційних підприємств в Україні за 2011–2015 рр. Зазначені основні чинники, які заважають розвитку інноваційного підприємництва.

Аннотация. В работе исследованы современные тенденции развития инновационной деятельности предприятий. Выведено распределение объема расходов инновационного предпринимательства Украины. Проанализированы статистические данные количества инновационных предприятий в Украине за 2011–2015 гг. Указаны основные факторы, которые мешают развитию инновационного предпринимательства.

Abstract. The paper examines contemporary trends of development of innovation activities. Identified the distribution of costs of innovative entrepreneurship of Ukraine. Analyzes the statistics of the number of innovative enterprises in Ukraine for 2011–2015. Identifies the main factors that hinder the development of innovative entrepreneurship.

Останні роки розвитку економіки України обумовлені кризовою ситуацією, саме тому така проблема, як інноваційний розвиток національної економіки, була й залишається актуальною і важливою, особливо, якщо акцентувати увагу на те, що розвиток інноваційного підприємництва є основним чинником, що впливає на динамічний розвиток та підвищення ефективності окремих ринкових суб'єктів, і економіки загалом. Взагалі, перехід до інноваційного типу розвитку дає нові місце і роль країни в сучасному світі. На даний момент можливості для оновлення країни існують. Вони безпосередньо направлені на людський капітал, освітній і науковий потенціал суспільства. Але без кардинального реформування освітньо-наукової сфери, системи взаємозв'язків науки і виробництва, створення інституційних, фінансових і організаційних механізмів продукування інновацій і перетворення їх в основу розвитку нічого не вийде.

І тому актуальним є дослідження результативності сучасного розвитку інноваційної діяльності в Україні.

Як показують результати досліджень, проведених на основі офіційно оприлюднених Держкомстатом даних в 2015 році [6] усього 824 українських підприємств займалися інноваційною діяльністю, з яких 635 – мали лише витрати на інноваційну діяльність і 723 – саме упроваджували інновації (рис. 1).

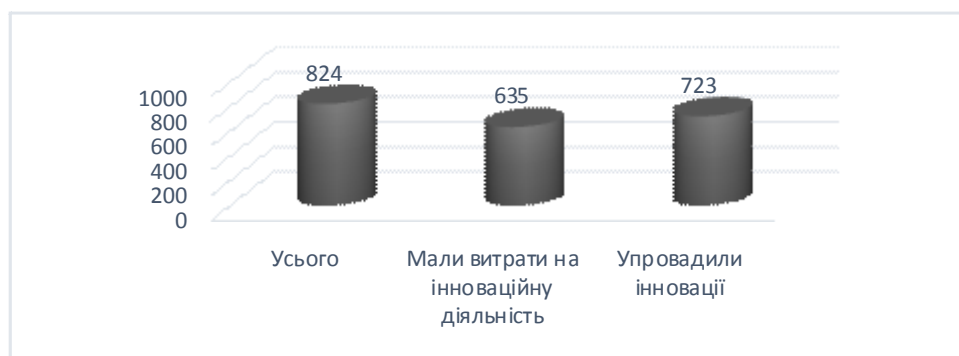

Рис. 1. Підприємства, що займалися інноваційною діяльністю в Україні в 2015 році

Також було досліджено і конкретно ті вітчизняні підприємства, які впровадили інновації, з них: 414 підприємств – упроваджували інноваційні види продукції; 400 – упроваджували нові процеси; 570 – реалізовували інноваційну продукцію, що заново впроваджена або зазнала суттєвих технологічних змін протягом останніх трьох років (рис. 2).

Рис. 2. Підприємства, що упроваджували інновації в Україні в 2015 році

При переході економіки держави та суб'єктів господарювання до інноваційної діяльності зростають грошові потоки в науку, збільшується кількість технопарків та бізнес-інкубаторів, з'являються нові робочі місця (новатори, інноватори), розвивається лізинг в країні, підвищується конкурентоспроможність підприємств, покращується якість продукції, збільшується експорт, зменшується імпорт, покращується ВВП країни і т. д. Проте інновація означає також і втрати, оскільки зміна маршруту підприємства в сторону інноваційної діяльності має свою ціну. Розподіл витрат за напрямками інноваційної діяльності підприємств України в 2015 році представлений на рис. 3. [6]

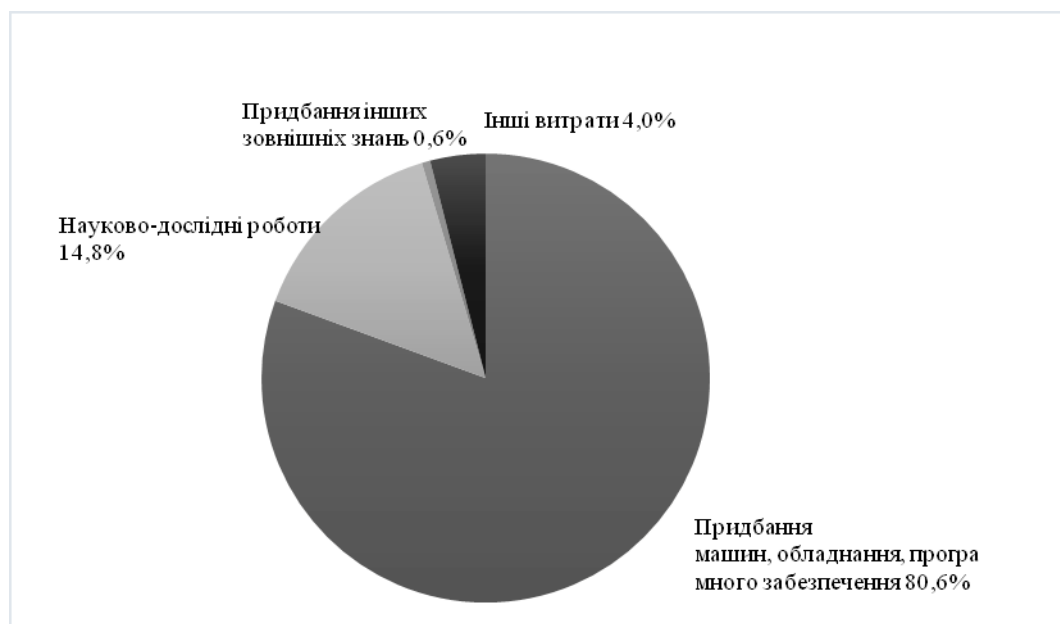

Рис. 3. Розподіл витрат за напрямками інноваційної діяльності підприємств України в 2015 році

Як видно з рис. 3 найбільший обсяг витрат в національних підприємствах йдуть на придбання машин, обладнання, програмного забезпечення – 80,6% (11,1 млрд грн); наукові дослідні роботи займають 14,8% витрат (2,0 млрд грн); придбання зовнішніх знань – 0,6% (0,1

млрд грн) та на інші витрати, як навчання персоналу, запровадження інновацій, налагодження нового обладнання та випуск інноваційних продуктів – 4% (0,6 млрд грн). Згідно даних Держкомстату [6] найбільше коштів витрачено підприємствами м. Києва, Дніпропетровської, Донецької, Харківської та Вінницької областей; серед видів економічної діяльності – підприємствами металургійного виробництва (56,3%), з виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (11,5%), харчових продуктів (8,3%), машин і устаткування, не віднесених до іншого устаткування (5,4%).

Як вже зазначалось, економіка України в кризовій ситуації, а якщо ще враховувати той факт, що основним джерелом фінансування є власні кошти підприємств (які є зазвичай збитковими), зрозуміли спади кількості інноваційних підприємств в 2015 році порівняно з 2011 роком (рис. 4). [6]

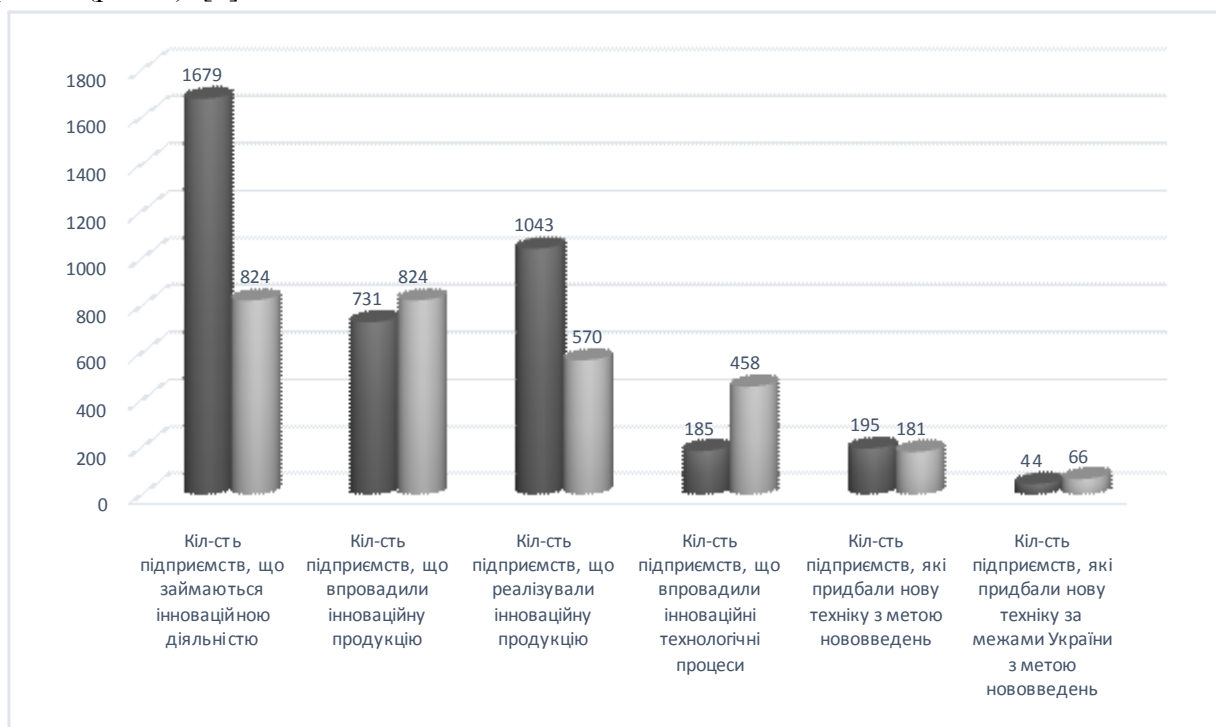

Рис. 4. Кількість інноваційних підприємств України в 2011 і 2015 рр.

В 2015 році кількість підприємств, що займаються інноваційною діяльністю склала 824 од., що на 51% менше, ніж в 2011 році. В 2015 році кількість підприємств, що впровадили інноваційну продукції склала 824 од., що на 12% більше, ніж в 2011 році. В 2015 році кількість підприємств, що реалізували інноваційну продукцію склала 570 од., що на 46% менше, ніж в 2011 році. В 2015 році кількість підприємств, що впровадили інноваційні технологічні процеси склала 458 од., що на 60% більше, ніж в 2011 році. В 2015 році кількість підприємств, які придбали нову техніку з метою нововведень склала 181 од., що на 8% менше, ніж в 2011 році. В 2015 році кількість підприємств, які придбали нову техніку за межами України з метою нововведень склала 66 од., що на 34% більше ніж в 2011 році.

За останні роки кількість інноваційних підприємств, що впроваджують інноваційні продукцію та технологічні процеси, збільшилась, а отже ефективність інновації виступає одним з її економічних критеріїв. Так економічна ефективність інновації означає, що результат, який підприємство отримало в ході вкладення інвестицій та ресурсів в новий проект, є корисним. [5]

Безпосередньо треба зважати і на статистику зменшення кількості підприємств, що займаються інноваційною діяльністю. Окрім основних факторів, які впливають на це (нестабільна економіка, недостатність власних коштів, інфляція, відсутність ресурсів і т. д.), головне місце також займає невміння аналізу економічної результативності майбутнього проекту. Оцінка економічної ефективності проекту – це набір кількісних показників ефективності, в контексті яких, економічний аналіз виступає інструментом для прийняття управлінських рішень з приводу впровадження нововведення на підприємство. [5]

Також, основним негативним впливом на розвиток нововведень в Україні виступає, так званий, інноваційно-інвестиційний фактор. Економічний успіх кожного інноваційного проє-

кту – це відношення рівня фінансової віддачі до початкових інвестицій, а майже кожний інноваційний проект можна розглядати як інвестиційний, головна мета якого – це отримання прибутку. В цьому і полягає проблема, тому що нестача власних коштів не стимулює збільшенню інноваційної діяльності в Україні.

Таким чином, проведені дослідження показали, що інноваційне підприємництво – це самостійна, інноваційна діяльність, яка спрямована на просування нової ідеї продукту, нової технології, управлінських нововведень на підприємство з метою оновлення, вдосконалення продукції (послуг) і отримання прибутку.

Як показали проведенні дослідження, рівень нововведень в Україні впав майже в два рази, аналізуючи статистичні дані за 2011–2015 рр. Попри наявність перешкод (серед яких брак фінансових ресурсів, недосконала нормативно-правова база, відсутність державної підтримки, непривабливість вітчизняних підприємств для іноземних інвесторів, невміння аналізу ефективності проектів), які цьому заважають, пріоритетним завданням уряду України є забезпечення переходу національної економіки з інерційного на інноваційний шлях розвитку.

Література

1. Здобувач В.В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства / В. В. Здобувач // зб. наук-техн. праць: Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – С. 160-166. – Вип. 20.4
2. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін. ; НАН України. – К., 2015. – 336 с. : табл., рис.
3. Микитюк П. П. Інноваційний розвиток підприємства / П. П. Микитюк, Ж. Л. Крисько, О. Ф. Овсянюк-Бердадіна, С. М. Скочиляс // Навчальний посібник. – Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. – 224 с.
4. Терещенко В.Л. Стан та забезпечення інноваційної діяльності в Україні / В. Л. Терещенко, В. В. Терещенко // зб. наук. праць: Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – С. 800–806. – Вис. 1.
5. Пожуєва Т. О. Економічна оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства [Електронне джерело]. Режим доступу: http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/2693/st_39_15.pdf?sequence=1.
6. Наука, технології та інновації [Електронне джерело]. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/-druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm.

Юркевич Оксана Миколаївна

*к. е. н., доцент, доцент кафедри інвестиційної діяльності
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
ok_yurkevich@bigmir.net*

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА

ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ИННОВАЦИОННОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

FORMATION OF INDICATORS INNOVATION ORIENTATION OF ENTERPRISE

Анотація. Досліджено підходи до вибору показників, які можуть бути в основі різних методик оцінки інноваційного потенціалу підприємства, галузі, регіону, зокрема інтегрального показника.

Аннотация. Исследованы подходы к отбору показателей, которые могут быть положены в основу разных методик по оценке инвестиционного потенциала предприятий, отраслей, регионов, в частности интегрального показателя.

Annotation. Researched approaches to the selection of indicators that can be based on different methods of estimation of innovative potential of enterprise, industry, region, including the integral index.

Загострення конкуренції є основною характеристикою сучасних економічних умов функціонування підприємства, за якої ступінь інноваційної активності підприємств стає все більшим важливим фактором успіху в боротьбі за споживача. З огляду на це особливої важливо-